

Autonomies: l' hora dels diners

Cada vegada queda menys temps per a negociar el nou sistema de finançament de les autonomies, i també el dels ajuntaments. Aparcat el projecte de pacte fiscal de CiU, el futur model de finançament s'assemblarà molt probablement al que Eduardo Zaplana va formular l'any 1999.

Quan el govern Aznar enviï a les Corts espanyoles el projecte de pressupostos de l'estat per al 2002, la novetat més important del document no serà la substitució de les pessetes per euros com a unitat de compte. De cap de les maneres. L'autèntica novetat, l'autèntic *quid* de la qüestió dels diners públics a partir de l'1 de gener del 2002, serà el nou sistema de finançament de les comunitats autònomes i dels ajuntaments. És a dir, quants diners podran gestionar les autonomies i els municipis en els pròxims anys. Enguany caduca l'actual sistema de finançament i els pressupostos de l'any vinent no es poden fer sense haver determinat un nou model.

Però la cosa és més complicada. Fins al moment, hi ha tres sistemes simultanis per a finançar les administracions territorials: el de les comunitats autònomes, el de la sanitat i el dels ajuntaments. I tots tres s'han de renegociar enguany. Tant el govern espanyol com les principals forces polítiques estan a favor de negociar conjuntament el finançament autonòmic i el de la sanitat, vist que la majoria de comunitats autònomes ja han rebut els traspessos de sanitat (les Illes Balears encara no). En canvi, Convergència i Unió (CiU) –i, per tant, el govern català– no vol ni sentir parlar de barrejar la negociació dels diners de la Generalitat de Catalunya i dels ajuntaments.

Hi ha molts dirigents populars i socialistes que sí que s'han mostrat partidaris de discutir-ho tot alhora (autonomies, sanitat i ajuntaments). Una opinió que s'escoltarà amb insistència en les jorna-

des que es faran a Alacant del 20 al 23 de febrer per parlar d'aquests temes. Hi participaran, a més d'Eduardo Zaplana, Rita Barberà i altres dirigents del PP, experts de l'òrbita socialista com els catalans Antoni Castells, Joaquim Solé Vilanova o l'alcalde de Reus, Lluís Miquel Pérez. Però cap representant de CiU.

Ajuntaments a banda. De tota manera, sembla que el govern espanyol no farà el salt a Jordi Pujol. El Ministeri d'Economia ja ha anunciat que convocarà aviat el Consell de Política Fiscal i Financera –on només participen l'administració central i les autonomies– perquè comencin les negociacions. I això implica que, almenys formalment, el finançament dels ajuntaments i de les autonomies es discuteixin en taules separades, tot i que tinguin molt a veure: del volum total de recursos de l'estat, els ajuntaments només reben l'11,5%, i tothom està d'acord que és massa poc. L'única manera que els ajuntaments tinguin més diners, sense que se'n ressentin les arques de les comunitats autònomes o l'administració central, és permetre'ls que apugin els impostos locals, i això té un sostre polític evident.

Primer, perquè apujar impostos quan es presumeix del contrari és difícil de fer, i després perquè una de les promeses més aplaudides del Partit Popular (PP) en les eleccions de l'any passat va ser l'eliminació del IAE (impost d'activitats econòmiques), que és un dels impostos de què es nodreixen les arques municipals. D'on sortiran, doncs, els diners perquè augmenti el tros del pastís que va als ajuntaments? En tot cas, la promesa

Artur Mas, Eduardo Zaplana i Jordi Pujol, en el Palau de la Generalitat de Catalunya el 3 de maig de 1999, pocs dies després de la proposta de Zaplana sobre el model de finançament.

d'eliminar el IAE sembla més lluny que mai de convertir-se en realitat.

El pacte fiscal, un altre dia. Allò en què el govern espanyol no té la més mínima intenció de complaure CiU és en el model de finançament. La proposta de pacte fiscal formulada primer per Jordi Pujol i després per Artur Mas, similar al concert basc, ha quedat al calaix arran de la victòria del PP per majoria absoluta en les últimes eleccions generals. "Les condicions polítiques han canviat", diuen a la Conselleria d'Economia del govern català, ocupada per Francesc Homs des que Artur Mas va ser promocionat a la conselleria en cap.

Així les coses, les últimes propostes formulades pel govern de la Generalitat de Catalunya s'assemblen molt a l'anomenat "model Zaplana", que, al seu torn, s'inspirava també en propostes anteriors de CiU i del Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE). Per tant, aquestes tres propostes (CiU, PSC i Zaplana) són de moment les úniques que compten a l'hora de discutir el nou finançament, tret que en l'últim moment el Ministeri

d'Economia en presenti una per sorpresa.

Les propostes que hagin pogut fer altres partits polítics no comptaran per a res, perquè el govern espanyol té molt clar que l'únic imprescindible és posar-se d'acord amb el PSOE, que governa en sis comunitats autònomes: "seria viable un model de finançament que no fos acceptat per sis comunitats autònomes?" es pregunten al Ministeri d'Economia. I la resposta és que no.

"Model Zaplana?". Per això el famós "model Zaplana", formulat pel president valencià l'abril del 1999, és un dels papers més significatius que corren per la taula dels encarregats de negociar el nou model. Efectivament, la virtut de la proposta d'Eduardo Zaplana, a banda de provenir d'una comunitat autònoma i de les files del PP, no és precisament el suport del govern Aznar, que mai no l'ha feta seva, sinó el fet que és una síntesi de les propostes socialistes (d'Antoni Castells) i de les propostes més possibilistes de CiU.

En síntesi, el model es basa en la cessió a les comunitats autònomes d'un

percentatge de la recaptació fiscal d'una "cistella" d'impostos, tant de directes com d'indirectes, i no solament de l'IRPF com fins ara. També proposa comprometre més les autonomies en la recaptació d'impostos fent-les "participar" en l'Agència Tributària, però sense traspasar l'Agència als governs autonòmics ni trencar la unitat de caixa.

Segons ha sabut EL TEMPS, el govern espanyol està disposat a acceptar propostes d'aquest estil —"cedirem impostos", asseguren al Ministeri d'Hisenda—, però això no significa que el volum de diners que gestionaran les comunitats autònomes hagi d'augmentar. Un petit augment en els recursos destinats a la Generalitat de Catalunya esdevé, per la regla del "cafè per a tots" que defensen a la Moncloa i a Ferraz, un important drenatge de diners de l'administració central cap a les autonomies. I d'això, al contrari que en el cas dels diners dels ajuntaments, el govern espanyol sí que no en vol sentir ni parlar.

Jordi Fortuny